

28-5-1971

Nr .....

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

BETREFT

3148/II/P

CS.

Betreft : Klacht tegen de gemeente Waasten - Oproepingsbrief van een kiezer.

Mijnheer de Minister,

Tijdens de zitting van 1 april 1971 werd de verenigde vergadering van de afdelingen van de Commissie verzocht zich uit te spreken over een klacht van 5 oktober 1970 die tegen de gemeente Waasten werd ingediend omwille van het feit dat de oproepingsbrief, die door de gemeente aan de klager werd toegestuurd voor de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1970, tweetalig was.

In zijn brief van 5 oktober 1970 zegt de klager dat het hier om een algemene maatregel gaat die van kracht is voor alle gemeenten van het arrondissement Komen-Moeskroen. Hij geeft uiting aan zijn verbazing, omwille van het feit dat die brief, ook al werd hij gedrukt, in zijn ogen persoonlijk is, aangezien zijn naam erop voorkomt en hij wordt afgesloten met een beleefdheidsformule.

./.

De klager is van oordeel dat die oproepingsbrief, in het gebied Komen-Moeskroen, in het Frans behoort gesteld te zijn, terwijl het voor de nederlandstaligen die zulks wensen, mogelijk is het in hun taal gestelde document te verkrijgen.

De V.C.T. diende derhalve de juiste aard van de oproepingsbrief ten aanzien van de S.W.T. te bepalen.

x

x

x

Volgens de inlichtingen die bij het betrokken gemeentebestuur werden ingewonnen, waren de oproepingsbrieven die voor de gemeenteraadsverkiezingen werden verstuurd, tweetalig, waarbij beide teksten naast elkaar stonden, de Franse links en de Nederlandse rechts. Ook de kiezerslijsten zijn tweetalig.

Na discussie, kwamen er in de schoot van de Commissie twee opinies naar voren : enerzijds waren de vijf leden van de Nederlandse afdeling, voortgaande op de vroegere jurisprudentie van de Commissie, van oordeel dat de oproepingsbrief een bericht of mededeling aan het publiek was ; anderzijds drukten de vijf leden van de Franse afdeling de mening uit dat het ging om een betrekking tussen een plaatselijke openbare dienst en een particulier.

Aangezien derhalve in de Commissie geen meerderheid tot uiting kwam, behoort het tot mijn taak U, overeenkomstig artikel 9 van het statuut van 4 augustus 1969, een beknopte nota te laten geworden, waarin de uitgedrukte meningen vermeld worden.

x

x

x

I. Thesis van de Nederlandse afdeling.

Die thesis wordt, wat de oproeping van de kiezer betreft, geconcretiseerd door de overwegingen van het advies nr. 1117 dat door de V.C.T. in de plenaire vergadering van 18 maart 1965 werd uitgebracht en leidt tot de conclusie dat de oproepingsbrieven van kiezers (art. 107 van het Kieswetboek) berichten en mededelingen aan het publiek zijn die uitgaan van plaatselijke diensten, en derhalve, krachtens artikel 11, § 2, 2de lid van de S.W.T., in de taalgrensgemeenten, in beide landstalen moeten zijn gesteld.

Die overwegingen worden hierna weergegeven :

- 1) art. 107 van het Kieswetboek schrijft de oproeping van de kiezers voor.
  - A) door middel van aanplakbiljetten
  - B) door individuele oproepingsbrieven.
- 2) de persoonlijke oproepingsbrieven worden aan de kiezers gezonden door de hoofden van de plaatselijke besturen ; zij vermelden dag en lokaal waar de kiezer moet stemmen, de te verrichten benoemingen, de namen van de te vervangen leden, de openings- en sluitingsuren van de stemming ; benevens deze gedrukte teksten, vermelden zij de naam, voornaam, beroep en woonplaats van de kiezer, evenals de geboorteplaats en datum.
- 3) de oproepingsbrieven worden aan een publiek gezonden dat het geheel van het kiezerskorps omvat ; het model van de oproeping is identiek voor de kiezers van elk der omschrijvingen ; het past derhalve hen als berichten of mededelingen aan het publiek te aanzien, niettegenstaande het feit dat zij individueel aan ieder kiezer gedresseerd zijn ; bijgevolg, bestaat er, wat hen betreft, aanleiding toe de bepalingen toe te passen van de wetten van 8 november 1962 en 2 augustus 1963, op de taalregeling van de berichten en mededelingen aan het publiek.

Volgens de Nederlandse afdeling dient verder aangestipt te worden dat :

- 1) bij circulaire van 13 april 1965 (Belgisch Staatsblad 17 april 1965), in verband met het gebruik van de talen bij de parlements- en provincie-

raadsverkiezingen, de minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, onder verwijzing naar vorenvermeld advies nr. 1117 van de V.C.T. aan de provinciegouverneurs gemeld heeft dat, wat o.m. de tweetalige gemeenten of de gemeenten met faciliteiten betreft, de oproepingsbrieven aan de kiezers tweetalig dienen te zijn.

- 2) dat het materieel onmogelijk en wettelijk onaanvaardbaar is de taalgroep van de kiezers te bepalen op zicht van tweetalige kiezerslijsten, die in de beide landstalen dienen gesteld te zijn ; dat bovendien het opmaken van de kiezerslijsten in de beide landstalen de vrije taalkeuze voor ieder belanghebbende in zijn omgang met het betrokken bestuur geenszins in de weg kan staan.
- 3) dat artikel 12, § 3, bepaalt dat de plaatselijke diensten van de taalgrensgemeenten zich tot de particulieren wenden in die van beide talen waarvan de betrokkenen zich hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd; dat in casu het initiatief genomen werd door de betrokken dienst die de taalgroep van betrokkenen niet van meet af aan kent.

II. Thesis van de Franse afdeling.

Volgens de leden van de Franse afdeling is de oproeping bij de verkiezingen een briefwisseling tussen de administratie en een particulier. Zij is duidelijk geïndividualiseerd en draagt overigens de naam "oproepingsbrief". Derhalve behoort zij ééntalig te zijn, overeenkomstig artikel 12, 3de lid van de S.W.T. waarin wordt bepaald : "in de taalgrensgemeenten wenden de diensten zich tot de particulieren in die van beide talen - het Nederlands of het Frans - waarvan de betrokkenen zich hebben bediend of het gebruik hebben gevraagd".

De argumenten die door de Franse afdelingen worden ingeroepen om te beklagen dat de oproepingsbrief bij de verkiezingen, in de zin van de S.W.T., een betrekking met een particulier is, zijn de volgende:

- 1) de hoofden van de plaatselijke besturen maken, op velerlei gebied, gebruik van gedrukte formulieren bij hun betrekkingen met hun geadm.istreerden. Zulks is, onder meer, het geval bij het uitreiken van vergunningsbewijzen door het college, de gemeenteraad, de burgemeester. Dergelijk drukwerk verliest echter de aard van een formulier zodra het wordt geïndividualiseerd.

Zulks is het geval voor de oproepingsbrief bij de verkiezingen die wordt geïndividualiseerd door de vermelding van de naam, de voornaam, het beroep, de plaats en de datum van de geboorte, de burgerlijke stand, de preciese woonplaats en het nummer van de kiezer.

Dat het om een betrekking met een particulier en niet om een bericht of een collectieve mededeling aan het publiek gaat, wordt onweerlegbaar bevestigd door het feit dat de kiezer verplicht is een ontvangstbewijs van zijn persoonlijke oproepingsbrief te ondertekenen.

- 2) De kieswet stelt de procedure tot oproeping van de kiezer vast. Die procedure is tweeledig en schrijft naast de geïndividualiseerde brief, ook een bericht en een collectieve mededeling aan het publiek voor, in de vorm van een aanplakbiljet. Dergelijke procedure staat niet alleen in ons gemeenterecht. Zij kan worden teruggevonden bij de procedure commodo en incommodo voor de inrichtingen van 1ste categorie en bij het uitwerken van onteigeningsplannen waarbij, benevens de berichtgeving door middel van een aanplakbiljet, ook nog een individuele brief met een ontvangstbewijs aan de belanghebbenden behoort te worden overhandigd. Die individuele brief is ontegenzeggelijk een betrekking met een particulier, in tegenstelling tot het aanplakbiljet dat een bericht en een mededeling aan het publiek is en dat, overeenkomstig de S.W.T., in de taalgrensgemeenten tweetalig behoort te zijn.
- 3) De oproepingsbrief wordt door de kiezer overgelegd aan de voorzitter van het stembureau tegelijk met zijn identiteitskaart. Bij stemuitbrenging door machtiging behoort de gevolmachtigde in het bezit te zijn van de oproepingsbrief van diegene die hem heeft gevolmachtigd.
- Bij stemuitbrenging per briefwisseling, moet de oproepingsbrief bij de stembrief worden gevoegd.

Die verplichtingen maken van de oproepingsbrief meer dan een collectief bericht.

- 4) Nadat de stem werd uitgebracht, bevestigt de voorzitter van het stembureau, door het aanbrenge van het verkiezingszegel dat de kiezer aan zijn burgerplichten heeft voldaan. Die brief wordt dan een getuigschrift. Zulks kon niet het geval zijn door het louter aanbrenge van een stempel, zo het niet ging om een geïndividualiseerd document en bijgevolg ook om een betrekking met een particulier.

Verder behoort er, volgens de Franse afdeling, te worden opgemerkt dat :

- 1) De V.C.T. en zulks volgens een jurisprudentie van beide afdelingen, het advies uitgebracht heeft dat de openbare diensten in de taalgrensgemeenten, de taal van het gebied behoren te gebruiken in verband met de briefwisseling met particulieren ; zo het de betrokken openbare dienst niet bekend is welke de taal is van de belanghebbende.
- 2) Zo de minister van Binnenlandse Zaken bij ministeriële circulaire van 13 april 1965 (Staatsblad 17 april 1965) van oordeel was dat oproepingsbrieven aan kiezers gericht tweetalig dienden te zijn, de toestand sinds die datum is geëvolueerd. Toentertijd was het inderdaad onmogelijk in de gemeentelijke diensten de taal vast te stellen waarvan de particulier gebruik wenste te maken bij zijn betrekkingen met het gemeentebestuur.

Op datum van dit advies kwam die keuze reeds tot uiting door

- a) de keuze van de taal die behoort te worden aangewend bij het uitreiken van de identiteitskaart.
- b) de taal die wordt gebruikt bij de individuele formulieren inzake tienjaarlijkse volkstelling en vernieuwing van de bevolkingsregisters.

Elk plaatselijk bestuur, dat van elke kiezer de taal kent die hij gebruikt, behoort artikel 12, 3de lid van de S.W.T. toe te passen.

- 3) De taal die door het gemeentebestuur dient te worden aangewend, wordt dus niet vastgesteld op grond van de kiezerslijsten maar volgens de aanwending van de taal waarvan het gebruik door de particulier werd toegestaan - waarbij die laatste op ieder ogenblik het recht en de macht heeft om zijn keuze te wijzigen - Geen enkele wet verbiedt de toepassing van die procedure die overeenstemt met de geest en de wil van de wetgever.

DE VOORZITTER

[Redacted signature]